

DE DRIE DWAZEN

Personen:

- Melchior
- Caspar
- Balthazar

MELCHIOR

Eens was ik raadgever aan een oosters hof.

Melchior is mijn naam. Ik stond in mijn land bekend als wijs. Ze noemden mij een magiër.

Maar ik was dwaas. Mijn grootste dwaasheid was, dat ik dacht wijs te zijn.

Ik had aanzien aan het hof. Mensen brachten mij eer. Daar was ik zeer op gesteld.

Ik had twee collega's.

De ene heette Caspar. Hij was ook zeer in aanzien geweest. Hij werd net als ik beschouwd als een wijze magiër. Hij was echter op latere leeftijd melaats geworden, en had zijn aanzien verloren. Maar wij waren vrienden, en ik liet hem niet alleen. Caspar verborg zich voor de mensen.

Mijn andere vriend was Balthazar. Hij was ook een magiër, maar had nooit in aanzien gestaan. Hij was pikzwart van huid, en dat was in ons land een vreemde eigenschap. Hij kwam uit Sheba in Ethiopië. Hij was en bleef een vreemdeling onder ons volk.

CASPAR

We waren alle drie verbonden aan het hof. We waren raadgevers van de koning; hij had vertrouwen in ons, al volgde hij niet altijd onze adviezen op. Onze koning voerde vele nutteloze oorlogen, wát wij ook adviseerden.

We waren bedreven in de sterrenwichelarij. Maar het besef was langzamerhand in onze harten opgekomen dat ons leven vruchteloos was. We hadden noch in de sterren, noch in de boeken de ware wijsheid gevonden. In ons hart wisten we dat we onszelf en iedereen bedrogen.

Nu waren we oud en terneergeslagen. We waren een onafscheidelijk drietal, en zochten steun bij elkaar. Ons leven liep ten einde.

BALTHAZAR

Op een avond - we hadden net met de koning gedineerd - bevonden we ons met zijn drieën op het dak van het koninklijk paleis. Er was geen maan, en de hemel was diep blauw-zwart. Het was een bijzondere nacht, een nacht anders dan alle andere.

We zagen het alle drie tegelijk, denk ik. Er was een onbekende ster. We kenden de sterrenhemel als geen ander, en we wisten: deze ster was nieuw. Het bijzondere was, dat de ster bewoog als een komeet, maar veel langzamer. We zagen hem aankomen vanuit het oosten.

We vroegen ons af wat de betekenis van de ster mocht zijn. We kregen de indruk, alsof er een nieuw tijdstip stond aan te breken. We maakten geen astrologische berekeningen, maar we wisten in ons hart dat er ergens op de wereld een koning geboren ging worden, onder een onbekend volk, ver van ons vandaan. We hoopten op een vrede-rijck dat ooit zou aanbreken in onze wereld van geweld.

We overlegden. De gedachte kwam bij ons op de ster te volgen. Dat was voor ons geen

gewone zaak. We reisden in die tijd maar weinig. We voelden ons te oud. Voor Caspar gold bovendien dat hij, met het oog op zijn ziekte, zoveel mogelijk in afzondering moest blijven.

Maar dit was een uitdaging, die we geen van drieën konden laten liggen.

MELCHIOR

Opgewonden daalden we af naar het vertrek waar de koning bij kaarslicht nog in een van zijn zetels zat te mijmeren, met een lege wijnroemer in zijn hand.

De koning luisterde aandachtig naar wat wij ontdekt hadden. Toen wij permissie vroegen de ster een eind weegs te volgen, stemde hij onmiddellijk toe. Hij droeg ons op de ster niet uit het oog te verliezen, en gaf enkele bedienden bevel met spoed enkele kamelen te zadelen en te bepakken met het nodige aan voedsel, drinken en kleding.

Korte tijd later namen we van afscheid van de koning. Buiten gekomen zagen we dat de ster zich intussen niet verplaatst had. Nadat we enige kostbare geschenken hadden meegenomen, om bij een feestelijke gebeurtenis niet met lege handen te staan, stegen we op onze kamelen. We waren waardig gekleed als gezanten van een koning.

Zo ging onze kleine karavaan op weg, ik voorop, dan Caspar en vervolgens Balthazar. Een merkwaardig drietal: eerst een bejaarde, witharige man, dan een man die angstvallig een ziekte verborg onder zijn tulband, en tenslotte de zwarte Ethiopiër. Terwijl we vertrokken zagen we tot onze vreugde dat de ster weer bewoog naar het westen.

CASPAR

Buiten de stad gekomen betraden we het witte woestijnzand. We volgden de ster die ons leidde over een oude woestijnroute, die wij in het verre verleden wel eens hadden gevolgd.

We trokken de hele nacht voort. Tot onze vreugde hield de ster voortdurend gelijke tred met ons. De god of het wezen dat de ster bestuurde, hield ons kennelijk in het oog. Tegen de ochtend begon de ster te verbleken, en we hielden halt bij een vervallen lemen hut. We pompten met enige moeite wat fris water uit een put, en legden ons in het duistere bouwsel, beschermd tegen de hitte van de dag, te ruste.

Toen we 's avonds, na een diepe slaap, weer buiten stonden en de ster zagen, twijfelden we niet, of er lag een nieuwe bestemming voor ons.

We reisden vele dagen achtereen. We trokken door steppen, bergpassen en woestijnen. 's Nachts volgden we de ster, overdag rustten we uit onder onze tentzeilen of in een of ander onderkomen. Soms was er een waterplaats, waar wij en onze dieren konden drinken, soms was er geen water en moesten we onze voorraad aanspreken.

In het sterrenlicht bij een rivier gekomen, waar we niet konden oversteken, vielen we op onze knieën, en vroegen we de god van de ster ons te helpen naar de andere kant. Toen we opstonden zagen we op enige afstand het silhouet van een man. We hadden niet eerder gezien dat zich daar een vaartuig bevond, waarop één lastdier met berijder tegelijk kon worden vervoerd. De veerman verklaarde zich bereid ons over te zetten. Dat nam enige tijd, maar we bereikten veilig de overkant. Toen we de man wilden belonen voor zijn arbeid bleek hij in het donker te zijn verdwenen.

We kwamen nu in onbekend gebied. We wisten niet welke gevaren ons hier bedreigden. Maar de aanwezigheid van de ster stelde ons gerust.

BALTHAZAR

In de loop van de volgende avond zagen we tegen de hemel de muren, poorten en torens van een stad oprijzen.

We verzochten we de wachters de poort te openen, en ons naar het koninklijk paleis te brengen. Toen wij vroegen of er een koninklijke geboorte had plaatsgevonden, keek men ons niet begrijpend aan. Wij maakten duidelijk dat wij hooggeplaatste ambtenaren waren aan het koninklijk hof van een oosters land, en overhandigden onze geloofsbrieven.

Er werd druk beraadslaagd, maar tenslotte werd de poort geopend, en leidde men ons naar een groot plein voor een majestueus gebouw. Tenslotte werden we toegelaten tot de koninklijke vertrekken.

Het paleis stelde ons niet teleur. We liepen door grote zalen met prachtige muurschilderingen, galerijen met marmeren zuilen, we zagen rijke ornamenten in Romeinse stijl, standbeelden, bekkens, urnen en kostbare meubels. Het paleis had iets van de grootsheid die we gewend waren, en we voelden ons op ons gemak.

Nadat we ons verfrist hadden werden we door koning Herodes ontvangen. We informeerden voorzichtig of er aan het hof misschien een koningszoon geboren was. We legden uit hoe wij ertoe gekomen waren onze reis te maken en we vertelden over de ster die we gevolgd waren.

De koning toonde zich buitengewoon vriendelijk. Hij zei dat hij graag de volgende dag op de zaak terug zou komen, en liet ons naar onze slaapvertrekken leiden. We legden ons moe te ruste.

CASPAR

De volgende dag werden we opnieuw tot de koning toegelaten. 'Ik wist eerst niet waar u het over had,' zei hij. 'Uw vraag aan de wachters bij de poort heeft nogal wat opschudding veroorzaakt. Dus heb ik navraag laten doen bij de priesters en schriftgeleerden van dit volk. Het schijnt dat inderdaad in de heilige boeken staat dat er ooit een koning geboren zal worden, die over Israël regeren zal. In de buurt van Bethlehem moet dat gebeuren, maar ik weet niet die voorspelling serieus genomen moet worden. Wij hebben in elk niets over een geboorte gehoord. Het is waar dat dit volk lijdt onder de bezetting door de Romeinen, dus een nieuw koninkrijk van vrede zou heel welkom zijn.'

MELCHIOR

De koning bood ons een vorstelijk banket aan. Hij behandelde ons met eerbied, en wij vonden hem sympathiek. Maar wij stonden erop diezelfde avond nog door te reizen, omdat we geen tijd wilden verliezen.

Bij ons vertrek zei koning Herodes nog: 'Een koning die vrede brengt in Israël, dat zou zeer welkom zijn. Dus zoek die koning, en als u hem gevonden hebt, kom dan terug en vertel mij de plaats, zodat ik hem ook kan eren.'

Balthazar, Caspar en ik vonden dat koning Herodes ons passend eer had bewezen, en we namen hartelijk afscheid van deze nobele man.

Toen we het paleis verlaten hadden en onze kamelen bestegen, zagen we tot onze vreugde dat onze ster trouw op ons te wachten stond.

BALTHAZAR

We trokken weer voort door de duistere nacht. Niemand van ons sprak een woord. We waren in gedachten bezig met de ontvangst in het paleis, en ook was er spanning vanwege

de ontknoping die spoedig zou volgen. Wat zouden wij aantreffen?

Na enkele uren dachten we dat de ster niet verder bewoog. Het enige wat we konden waarnemen waren de omtrekken van een wankel hutje of schuurtje, waaruit een zwak schijnsel viel. We lieten onze kamelen zich neerbuigen, en stegen af. We liepen af op een ruwe houten deur, en we keken door de kieren naar binnen.

In het licht van een olielampje zagen we een jong paartje, haast nog kinderen, liggend in het stro. Naast hen stond een voederbak met een kindje erin. De jonge mensen, gekleed in armoedige kleren, lagen te slapen. We roken de geur van een olielamp, vermengd met die van mest en hooi.

We keken elkaar verstoord aan. Dit was niet wat we hadden verwacht. Waren we hiervoor gekomen? Dit onooglijke stelletje kinderen, deze zwervertjes, armoedzaaiers met hun kindje waren niet de mensen die wij zochten. Er werd geen woord gewisseld tussen ons, maar zonder woorden deelden we onze gevoelens. We hadden ons vergist in de sterren, deze hele reis was een zinloze onderneming.

Boos op de ster, en eigenlijk nog meer boos op onszelf, bestegen we onze rijdieren, en reden weg van de stal die we zojuist bezocht hadden. Een grote teleurstelling greep ons aan. Dit was het absolute dieptepunt. Waar moesten we nu heen?

We vluchtten weg van het verachtelijke hutje en keurden de ster geen blik meer waardig; de ster die ons had misleid.

CASPAR

Verdoofd reden we voort. Het was nog duisterder om ons heen dan tevoren, er was geen maan en geen ster meer te zien. Zelfs elkaar konden we ternauwernood onderscheiden. Zonder gevoel voor richting lieten we onze rijdieren vrij in het kiezen van de weg. Uren lang trokken we verder zonder een glimp van leven, zonder maar één licht te zien. We hadden geen idee meer van plaats of tijd, totdat het eindelijk wat lichter begon te worden. We onderscheidden de lichte kleur van zand onder ons, en kwamen plotseling tot het besef dat we aan alle kanten omgeven waren door woestijn.

We waren in een oneindige zee van zand terecht gekomen. We huilden van woede, omdat onze hoop de bodem was ingeslagen. Onze harten waren van steen, onze levens waren verdroogd.

MELCHIOR

We doolden rond in de hete woestijn. We wisten geen richting meer te bepalen. 's Nachts sliepen we onder onze tenten, overdag zochten we een uitweg uit de uitgestrekte verlatenheid. Er was geen dorp, geen huis, geen schuilplaats te bekennen. Geen enkel levend wezen kruiste ons pad, op een paar gieren na, die ons achtervolgden. We hielden ons in leven met het water en het voedsel, dat we hadden meegenomen, totdat ook die voorraden uitgeput raakten. We besloten geen rust meer te nemen, opdat we eerder ergens hulp zouden vinden. Soms meenden we onze eigen sporen in het zand te herkennen, zodat we niets waren opgeschoten.

Zo trokken we voort, drie dagen en drie nachten, in cirkels. En langzaam verdween onze trots. We verlangden ernaar de ster, die ons houvast was geweest, weer terug te zien. We begonnen te begrijpen dat we gezondigd hadden tegen de hemel en tegen de god van de ster.

BALTHAZAR

Tegen de derde avond knielden we neer in het hete zand. We beefden van angst dat we zouden omkomen in deze woestenij, en ten prooi zouden vallen aan de wilde dieren. Onze harten waren week en nederig geworden. We huilden voor de onbekende God en riepen Hem luidkeels om hulp.

Na ons gebed stegen we weer op onze dieren, en dwaalden weer een eind voort. Toen het donker was geworden, merkten we dat onze kamelen water roken. Een tijd later waren we bij een bron tussen palmbomen. Wij bogen ons voorover om van het water te scheppen, toen we plotseling in het wateroppervlak het licht van de ster weerspiegeld zagen. Het licht was letterlijk teruggekeerd! We dronken van het frisse water van de bron en voelden nieuwe kracht en nieuwe hoop in ons stromen.

We namen korte tijd rust, en toen stegen we weer op en reisden met de ster mee, benieuwd waar die ons deze keer zou brengen.

CASPAR

We merkten in het schijnsel van de ster dat we de zandwoestijn achter ons lieten. We reden rustig voort, totdat de ster niet meer bewoog. In het duister doemde een schuurtje op. Toen we eromheen gereden waren, zagen we de deuropening waardoor we enkele dagen tevoren naar binnen gekeken hadden.

We haalden uit onze tassen de kostbaarheden die we mee hadden genomen en openden voorzichtig de grove, planken deur, en zagen opnieuw de jonge ouders, zittend in het stro. De moeder had het kind op haar schoot genomen.

MELCHIOR

Onze ogen waren veranderd, net als onze harten. We zagen nu de lieflijkheid van het tafereel. Aarzelend gingen we naar binnen. Ze waren niet verbaasd, de twee ouders, de vader knikte ons toe, alsof hij ons verwacht had. De moeder keek ons glimlachend aan terwijl ze haar kindje wiegde.

Toen wisten we: dit was de koningszoon. We knielden neer op de koude vloer. We zagen dat het kind naar ons keek en lachte. Hoe klein het ook was, het deelde zonder woorden iets aan ons mee. We ervoeren een grote vrede en blijdschap, door de wetenschap dat dit kleine kind de wereld zou veranderen. Dit kind dat uit de hemel nedergedaald was.

BALTHAZAR

We legden goud, wierook en mirre aan de voeten van het kind. Het goud als teken dat onze harten gezuiverd waren. De wierook als symbool van onze aanbidding. De mirre als de zalfolie voor een koning.

We gingen zitten in het stro. We vertelden over de reis die we gemaakt hadden, over de voorzienigheid van de God die we hadden leren kennen, en die zich door middel van een ster aan ons had geopenbaard. De moeder, Maria geheten, vertelde ons hoe de geboorte van het kind haar door een engel was aangezegd. Dat zijn naam Jezus zou zijn, en dat Hij Zoon van de Allerhoogste genoemd zou worden. We bedachten wat een voorrecht het was dat wij door God uit ons land waren geroepen om de Zoon van God te ontmoeten. Wij begrepen dat wij uitgekozen waren om van deze gebeurtenissen te getuigen in ons eigen land.

CASPAR

We bleven daar enige tijd, in dat kleine, warme vertrek. Op een zeker moment wisten

we dat we dit gezin niet langer tot last konden zijn. De man van het gezin, die Jozef heette, gaf ons nog een boekrol met wat hij 'De Schriften' noemde. We namen afscheid en vertrokken, na ons ervan overtuigd te hebben dat het deze koninklijke familie aan niets ontbrak.

MELCHIOR

Er was nóg iets met ons gebeurd. Pas op het moment dat we onze aandacht op elkaar richtten merkten we het op. Ik keek naar Caspar, en het leek of er iets met zijn gezicht gebeurd was, dat aangevreten was door de verschrikkelijke ziekte. Ik vroeg hem zijn hoofd-doek omlaag te doen en verbijsterd keken Balthazar en ik in het gave gezicht van een jonge man. Toen slaakte Caspar een kreet van verbazing. Ook Balthazar en ikzelf bleken een verjongingskuur te hebben ondergaan. We waren vertrokken als drie oude mannen, waarvan er één dodelijk ziek was. Nu keerden we terug in de kracht van ons leven. We begonnen door elkaar te praten van opwinding. Caspar die volledig genezen was, Balthazar, de mooiste zwarte man die ik ooit gezien had, en ikzelf, die me jonger en krachtiger voelde dan sinds vele jaren. Het was duidelijk dat de ontmoeting met dit goddelijk kind de oorzaak van dit wonder was geweest.

CASPAR

We besloten in een herberg in Bethlehem te overnachten, voordat we naar koning Herodes zouden gaan. Die nacht droomden we dat Herodes in woede was ontstoken, en dood en verderf zaaide in de hele streek. Toen werd ons de ware aard van deze koning duidelijk. We zagen deze droom als een teken van de hemel, en besloten via een andere weg naar ons vaderland terug te reizen. Later hoorden we van de verschrikkelijke moordpartij die in Bethlehem en omstreken heeft plaatsgevonden.

(CASPAR VERDWIJNT)

BALTHAZAR

Na een voorspoedige reis keerden we terug in ons land. We hebben de koning verteld van onze wonderbare reis. We hebben hem wat van het water uit de bron in de woestijn te drinken gegeven. Vele mensen hoorden ons verhaal, en namen de God van de ster, de God van Abraham, Izaäk en Jacob aan. We lazen voor uit het boek dat we van Jozef hadden gekregen.

We kregen nieuw gezag als raadgevers van de koning. Ook deze knielde uiteindelijk neer voor de ware God. In zijn koninkrijk brak een tijd van vrede aan.

(BALTHAZAR VERDWIJNT)

MELCHIOR

We hebben de koning ruimschoots overleefd.

Inmiddels is Caspar overleden, en daarna Balthazar. Ik ben nog als enige overgebleven, en heb dit deel van ons levensverhaal op schrift gesteld.

Ik heb iets geleerd. Ieder mens ontvangt tijdens zijn leven wel een goddelijk teken. Misschien in de vorm van een bijzondere ster of in wat voor vorm ook. Wat doe je dan? Blijf je in je vertrouwde omgeving? Of ga je op zoek? Ben je bereid alles achter je te laten om de ster te volgen? Het zal je wat kosten, misschien woestijnen, rivieren, hitte en kou. Maar ga je door het vuur, het zal je niet verteren, ga je door rivieren, zij zullen je niet wegspoelen.

Het enige wat je in de weg kan staan is je trots. Maar als je zoekt zul je vinden. Wij hebben gevonden!

© Ap Verwayen, Breda